

El quadre de Dorian Gray

Carles Montpart Tura
carlesmontpart.cat

El poeta, dramaturg i prosista irlandès Oscar Wilde és autor d'una sola novel·la, The picture of Dorian Gray, l'obra que li ha donat fama universal. Coneguda fins ara en català amb el títol d'El retrat de Dorian Gray, l'editorial La Casa dels Clàssics acaba de publicar-ne una nova traducció que rescata, ara amb el títol d'El quadre de Dorian Gray, la versió inicial de la novel·la.

Una educació refinada

Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde, conegut com Oscar Wilde (Dublín, 1854 – París, 1900), va tenir uns pares cultes, generosos i grans amants del seu país. El seu pare, Sir William Robert Wilde, era un fill de burgesos benestants que, a part de dedicar-se a les seves especialitats professionals —l'oftalmologia i l'otologia—, sobre les quals va publicar diverses obres, també va estudiar i divulgar l'arqueologia i el folklore irlandès. Tot i que va arribar a ser el metge de la reina, i que li va ser atorgat el títol de *sir* l'any 1864, William Robert Wilde també va haver d'afrontar un procés judicial arran de la denúncia presentada per una pacient, segons sembla primerament seduïda i després despitada, i les responsabilitats que es van derivar d'haver tingut diversos fills il·legítims, uns fets que van provocar que la seva reputació i les seves finances en sortissin força perjudicades.

La mare d'Oscar Wilde, Jane Francesca Elgee, era una defensora dels drets de les dones i una convençuda nacionalista irlandesa que va publicar diversos volums de poemes i alguns articles a favor de la independència d'Irlanda. Contrariada pel fet que el seu fill Oscar no fos una nena, es va intentar refer del disgust vestint-lo fins als deu anys com si ho hagués estat. Jane Francesca, en una actitud molt teatral, sembla ser que només es deixava veure a partir de les cinc, amb els finestrons tancats i les estances il·luminades per llums de pantalla rosa. Plena de joies, molt maquillada i amb vestits recarregats, exercia d'amfitriona en el que es va convertir en un dels salons més coneguts de Dublín.

Oscar Wilde va rebre els primers ensenyaments al seu domicili, i el seu contacte inicial amb el món de l'art va tenir lloc precisament a les reunions que la seva mare hi celebrava. Quan va complir deu anys, els pares el van matricular a la Portora Royal School d'Enniskillen, un dels millors col·legis d'Irlanda, on hi va estudiar durant set anys. En aquesta primera etapa formativa va començar a prendre forma el seu amor pel món clàssic i la literatura, el seu desinterès per l'esport i les matemàtiques, i també es va anar revelant com una persona molt original i extremadament enginyosa.

La universitat

L'any 1871 Oscar Wilde va començar la seva etapa universitària al Trinity College de Dublín, la millor universitat protestant d'Irlanda. Allà va continuar llegint i estudiant els autors clàssics grecs i llatins i va familiaritzar-se amb la millor literatura anglesa. Segons algun dels seus biògrafs, en aquest entorn ja es van començar a manifestar els trets més característics del seu comportament posterior: l'afinitat amb els pre-rafaelites —un moviment artístic que suposava una ruptura amb la tradició victoriana i que vindria a ser l'equivalent al simbolisme francès—, la indumentària de dandi, la inclinació per l'hel·lenisme, una sexualitat ambigua i el menyspreu per la moralitat convencional. Destaquen també la seva gran capacitat per a les relacions socials

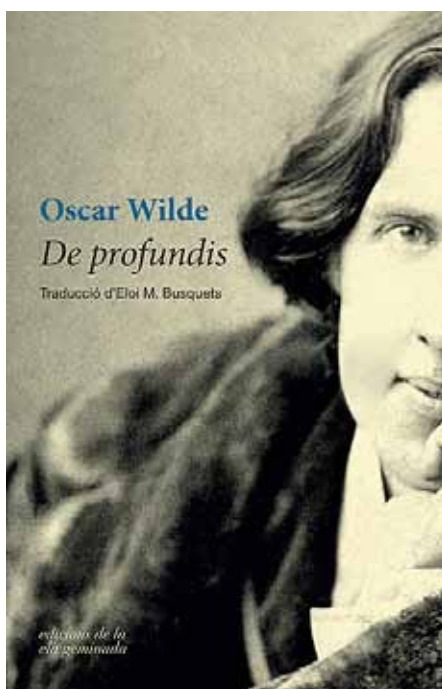
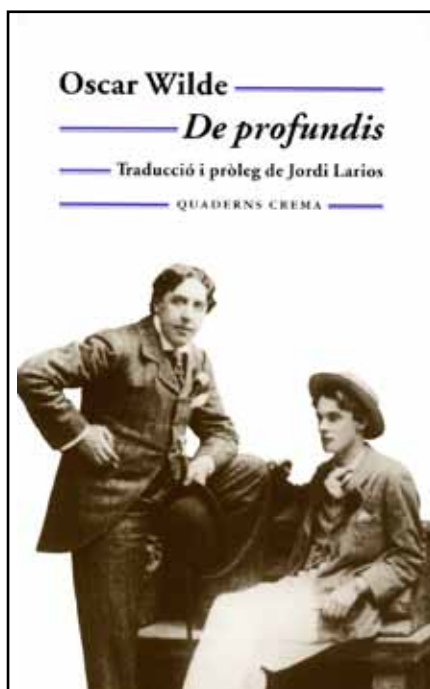
Oscar Wilde

i la facilitat per mantenir converses amenes i ocurrents.

L'any 1874, sense haver arribat a fer els exàmens finals, Oscar Wilde va obtenir, gràcies als seus coneixements hel·lenístics, la medalla d'or del premi Berkeley i una beca per anar al Magdalen College de la Universitat d'Oxford, a Anglaterra. Acabats de complir els vint anys, doncs, Wilde enceta una de les etapes més decisives de la seva vida. La bellesa de l'indret, el tracte amb professors i companys i el fet de dedicar-se plenament a l'estudi i a l'oci culte i refinat van fer que el futur escriptor fes seus els postulats del moviment anomenat *Aestheticism* —Esteticisme—, que era una versió de la doctrina de "l'art per l'art" que, a partir dels postulats de Kant, havia donat a conèixer Théophile Gautier a França i que a Anglaterra havien divulgat Algernon Swinburne i Walter Pater. L'obra d'aquest últim, *Studies in the History of the Renaissance*, va ser un llibre que Wilde sempre va dir que l'havia influït considerablement. Walter Pater defensava, des dels postulats de l'esteticisme o de l'art pur, que l'objectiu de l'art era cercar la bellesa per damunt de tot, ja que la bellesa és l'únic que ens pot donar la felicitat.

És en aquest moment que Wilde comença a publicar els seus primers poemes en revistes i que fa alguns viatges. De Roma, on el va rebre el papa Pius IX en una audiència privada, l'atrau el luxe i l'estètica rica i vistosa del ritual cristià, i a Grècia, on viatja amb els pocs diners que li han quedat després de la mort, l'any 1876, del seu pare, veu complert el somni de tot hel·lenista.

En els quatre anys que va passar a Oxford, Wilde va cultivar una imatge que denotava una gran passió pel luxe i la bellesa:

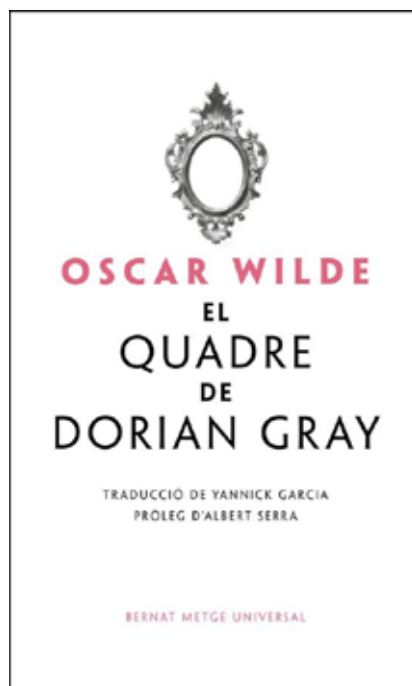
decorava la seva habitació de forma exquisida amb porcellanes, flors, catifes i tapissos i, sota la seva direcció, s'hi interpretava música i s'hi parlava d'art. Va ser aleshores que va començar a vestir amb calça curta i mitges de seda negra i que va adoptar els gestos i l'actitud d'un autèntic "esteta". També formava part d'aquest estil de vida el fet de mantenir relacions íntimes amb diversos companys d'estudi, a través d'una afectivitat que sovint era fronterera entre l'amistat i l'amor, i que representava un rebuig frontal de la moral victoriana dominant, repressiva i puritana.

Inici de la carrera literària

Oscar Wilde es va llicenciar l'any 1878 en *Litterae Humaniores* (literatura grega i llatina, història i filosofia) amb la màxima nota i havent obtingut el prestigiós premi Newdigate pel seu poema "Ravenna", però no va aconseguir una *fellowship* — una beca d'investigació— per poder continuar a Oxford. Amb la intenció de donar-se a conèixer i de començar una carrera literària, Wilde es va instal·lar a Londres, on vivia el seu germà i la seva mare des de la mort de Sir William. Sembla ser que això no li va costar gaire perquè, segons el professor i traductor Jordi Larios, "la seva conversa intel·ligent i divertida, l'extravagància en el vestir, l'amistat amb belleses famoses i una intensa vida social que el portava a les festes de moda i a les estrenes teatrals, el van convertir en poc temps en un personatge molt conegut als cercles de la societat londinenca" ("Nota d'Oscar Wilde", pròleg a *De profundis*, Quaderns Crema, 1996, p. 8).

L'any 1881, Oscar Wilde va publicar el seu primer llibre de poesia, *Poems*, amb textos que ja havien aparegut en diverses

revistes i alguns altres d'inèdits. Tot i que el llibre no va ser gaire ben rebut per la crítica, la seva fama es va estendre: vestia jaqueta de vellut amb un lliri o un gira-sol al trauc o a la mà, calça curta, mitja de seda, corbata cridanera i sabata escotada de xarol amb sivella de plata. Era molt conegut com a dandi i se'l prenia per abanderat del moviment esteticista. Aquesta fama és la que va propiciar que el productor Richard d'Oyly Carte el contractés per fer una gira de conferències pels Estats Units sobre el Renaixement estètic anglès. Sembla que no hi va dir res d'original, però el seu aspecte i el seu enginy van atraure el públic que anava a escoltar-lo. A més, aquest periple americà li va servir per refer la seva malmesa economia.

tipus, va pensar que el casament li podria oferir una respectabilitat que afavorís la seva carrera d'escriptor.

L'any 1885 el matrimoni es va traslladar a viure al número 16 de Tite Street, al barri londinenc de Chelsea, i va ser el naixement de dos fills, Cyril i Vivyan, el que va plantejar a l'escriptor la conveniència de disposar d'ingressos més regulars. Per això, es va dedicar a escriure ressenyes i, del novembre de 1887 a l'octubre de 1889, va dirigir la revista *Woman's World*, destinada a un públic femení. En aquests moments, Wilde ja duia una doble vida, ja que l'any 1886 havia conegut Robert Ross a Oxford, un jove canadenc afincat a Londres que segurament va ser el primer dels seus amants i que posteriorment va esdevenir un

amic lleial i el seu marmessor literari.

De retorn a Londres, el gener de 1883, Oscar Wilde es va instal·lar a París, on va passar alguns mesos escrivint i perfeccionant el seu francès, i es va relacionar amb escriptors com Victor Hugo, Paul Verlaine o Stéphane Mallarmé. Empobrit, va tornar a Londres i va recórrer a un nou cicle de conferències, ara a la Gran Bretanya, per obtenir els ingressos que li permetessin seguir portant la vida de luxe a què s'havia acostumat.

Intent de fer una vida convencional

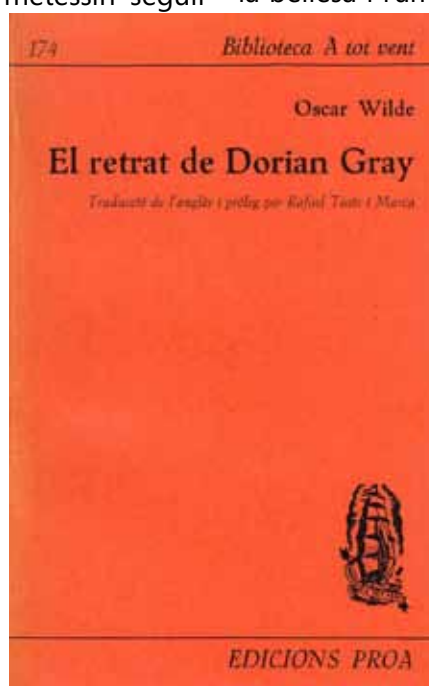
El 29 de maig de 1884 Oscar Wilde es va casar amb Constance Mary Lloyd, una noia irlandesa rica una mica més jove que ell i que era filla única d'un conseller de la reina. Segons el poeta W. H. Auden, l'escriptor aleshores ja era plenament conscient de la seva homosexualitat i, per tant, sabia que condemnava Constance a una situació que per força l'havia de fer infeliç. En aquells moments, la societat victoriana tolerava l'homosexualitat en la mesura que fos invisible i Wilde, que sabia que era objecte de comentaris de tot

Represa de l'obra literària

A finals de la dècada de 1880 Oscar Wilde va publicar *The Happy Prince and Other Tales* (1888), un recull de cinc contes infantils que tenen com a tema principal la bellesa i l'amistat. Tres d'aquests textos, "El Príncep Felç", "El rossinyol i la rosa" i "El gegant egoista" els podem llegir en català al llibre *El Príncep Felç i altres contes* (Editorial Joventut, 2020, amb traducció de Jordi Martín Lloret i il·lustracions d'Albert Asensio).

L'any 1889 també va publicar *El retrat de W. H.* (Adesiara, 2007, traducció de Xavier Pàmies), un text sobre Willie Hughes —el noi encisador que suposadament va inspirar els sonets de Shakespeare— que els mateixos amics de Wilde van considerar que era "capaç de corrompre i sembrar l'escàndol entre les famílies angleses".

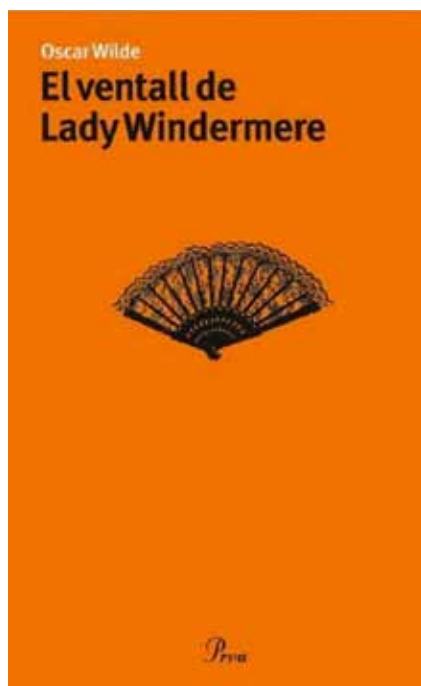
Pel que fa a l'assaig, Oscar Wilde va publicar, en revistes diverses, "Pen, Pencil and Poison" (1889) i "The Decay of Lying" (1889). En el

primer, l'autor argumenta a partir d'un cas verídic la separació entre art i moral convencional, i el segon és un diàleg on l'escriptor presenta una versió revisada del seu esteticisme inicial. Tots dos textos, amb els títols "Ploma, llapis i verí" i "La decadència de la mentida", els podem llegir en català al recull *L'ànima de l'home* (Columna, 2001, amb traducció de Joan Solé i Solé), un volum que aplega també altres assaigs coneguts de Wilde com "L'ànima de l'home en el socialisme" o "El crític com a artista". Alguns d'aquests assaigs, els trobem en català en volums independents: *La decadència de la mentida* (Quaderns Crema, 2014, traducció de Pau Cañigüeral) i *El crític com a artista* (Edicions de la Ela Geminada, 2020, traducció de Pau Cañigüeral i pròleg de Salvador Oliva). Una bona part d'aquests textos, així com una selecció d'aforismes i d'articles diversos els trobem recollits també al volum *Pensaments, articles i assaigs* (Quid Pro Quo, 2024, traducció i notes de Joan Antoni Cerrato).

Els anys d'esplendor

La primera meitat de l'última dècada del segle XX són els anys en què l'obra d'Oscar Wilde s'amplia i es consolida. L'any 1889 publica la seva única novel·la, *The Picture of Dorian Gray*, primer a la revista *Lippincott's Monthly Magazine* i l'any següent en format de llibre; el mateix 1891, s'editen dos llibres de relats, *El crim de Lord Arthur Savile i altres relats* (Barcanova, 1991, amb el títol *El fantasma de Canterville*, traducció de Josep Vallverdú, il·lustracions de Miguel Alfonso Rodríguez Cerro i Apèndix de Javier Brox Rodríguez; Editorial Bambú, 2009, traducció d'Ernest Riera i il·lustracions de Roger Ibáñez; Quaderns Crema, 2011, traducció de Jordi Larios), i el

recull de quatre contes *A House of Pomegranates* (Una casa de magranes). També l'any 1891 surt a la llum una col·lecció de quatre assaigs o diàlegs crítics, *Intentions*, reunits, en part, al ja esmentat *L'ànima de l'home*, i "The Soul of Man under Socialism", que juntament amb "The Decay of Lying" podem també llegir en una més recent traducció catalana: *L'ànima de l'home sota el socialisme i La decadència de la mentida* (Edicions de la Ela Geminada, 2023, traducció de Jaume Creus i introducció de Salvador Oliva). En el primer d'aquests assajos, Wilde, més que defensar el socialisme, propugna un individualisme que integri l'art i la societat en un projecte que busqui la perfecció i la felicitat personal.

Producció teatral i poètica

La producció dramàtica d'Oscar Wilde, que li va donar molts moments de fama i popularitat, és un altre dels capítols importants de la seva obra literària. En general, es tracta d'un teatre que s'allunya dels ideals estètics que l'autor postulava i que barreja elements melodramàtics amb els de l'alta comèdia. La seva primera obra, *Vera; or The Nihilists* (1880) (*Vera o els nihilistes*), es va estrenar l'any 1883 a Nova York, sense gaire èxit. Posteriorment va escriure *The Duchess of Padua* (1883) (*La duquessa de Pàdua*), estrenada també a Nova York amb el títol de *Guido Ferranti*, i el drama *Salomé* (1894), escrit en francès, que constitueix un bon exemple de teatre esteticista. Aquesta darrera obra no es va arribar a estrenar perquè la censura la va prohibir al·legant una llei d'aleshores que prohibia la representació d'arguments bíblics.

Per a l'autor i estudiós del teatre Jaume Melendres, les quatre grans

peces teatrals de l'autor irlandès —*El ventall de Lady Windermere* (1892), *Una dona sense importància* (1893), *Un marit ideal* (1895) i *La importància de ser Frank* (1895)—, “semblen situar-se al marge de qualsevol dels corrents innovadors de l'època, tant en el terreny teatral com en el polític i social”. Per Melendres, tot i que les obres de Wilde, tant dramàticament com temàticament són molt convencionals, val la pena seguir-les duent a escena per dues raons: perquè no tenen per finalitat reproduir la vida, sinó retre culte a la forma, a l'artifici, a la mentida i, d'altra banda, per l'extraordinària intel·ligència de l'autor, “una intel·ligència no entesa com una capacitat d'anàlisi i de relació abstracta o general, sinó pròpiament teatral, és a dir, aquella que, a partir d'un coneixement profund de la naturalesa humana, sap dibuixar el perfil dels personatges amb trets ràpids i precisos, sense que la mà de l'autor tremoli i sense que aquesta contundència [...] es tradueixi en simplificació, en caricatura o esqueletització” (“Lady Windermere no es deia Nora”, pròleg a *El ventall de Lady Windermere*, Proa, 2007, traducció de Joan Sellent, p. 13-14).

Pel que fa a la producció poètica de Wilde, més enllà del recull ja esmentat, *Poems*, l'escriptor és autor, entre d'altres, dels poemes *The Sphinx* (L'Esfinx) (1894) —un dels més ambiciosos i de llarga elaboració, on hi trobem els seus temes preferits: paganisme, invitació al plaer, bellesa, indolència, luxe, exotisme— i *The Ballad of Reading Gaol* (La balada de la presó de Reading) (1898), potser el seu poema més ben acabat, on l'autor descriu els sofriments d'un condemnat a morir a la força en clau de lirisme contingut. L'al·legat contra les presons que es desprèn d'aquest text —l'últim

que va escriure— té la força de l'autenticitat de l'experiència dolorosa per la qual Wilde mateix va haver de passar.

Wilde i Bosie

Si hi ha un aspecte en la vida d'Oscar Wilde que el va condicionar completament i que va marcar de manera decisiva els seus darrers anys, va ser la seva relació amb Lord Alfred Douglas —o Bosie, com li deia la família. Com ens reporta Jordi Larios al pròleg que hem citat més amunt, Douglas era el tercer fill de John Sholto Douglas, novè marquès de Queensberry, un aristòcrata ric amant de la cacera i de la boxa “que menyspreava el seu fill petit i practicava l'energumenisme d'una manera més o menys sistemàtica, tant en públic com en privat” (op. cit., p. 13). Quan l'escriptor el va conèixer, Douglas tenia vint-i-dos-anys —Wilde en tenia trenta-vuit— i estudiava llengües clàssiques al Magdalen College. La seva relació, que en principi va ser molt superficial, es va fer més estreta des del moment en què Wilde va ajudar Douglas a solucionar una situació comprometedora en què el jove s'havia embolicat. L'escriptor irlandès se'n va enamorar i a partir d'aquí, i malgrat les advertències de Lady Queensberry, la mare de Douglas, en el sentit que el seu fill era extremadament vanitos i molt malgastador, va començar una tortuosa relació marcada sobretot per l'enorme càrrega econòmica que va suposar per a Wilde i per les contínues escenes violentes que Douglas feia amb qualsevol pretext. Tot i que el sexe sembla que va tenir un paper més aviat secundari en la seva relació, sí que va ser Bosie qui va introduir Oscar Wilde en el món de la prostitució masculina, un escenari en què era més fàcil ser objecte de xantatge,

com així li va ocórrer a l'escriptor en alguna ocasió.

Wilde, conscient que la relació amb Bosie el perjudicava enormement, va intentar allunyar-se'n en diverses ocasions. Al final, però, Douglas sempre es feia perdonar i acabava aconseguint una reconciliació. El pare de Bosie, Lord Queensberry, assabentat dels rumors que corrien sobre el fet que el seu fill, Wilde i Robert Ross havien dormit amb un noi de setze anys d'una escola per a nois, va escriure a Bosie instant-lo a posar fi a la seva relació amb l'escriptor. Bosie, que odiava el seu pare, li va respondre amb un llarg telegrama impertinent. Més endavant, i arran de l'acusació que, a través d'una targeta que li va deixar a l'Albermale Club, Lord Queensberry va emetre sobre el fet que Wilde es vantava de ser homosexual, l'escriptor, atiat per Bosie, va denunciar el marquès per difamació. Aquest primer judici —que totes les seves amistats li van recomanar que evités— va acabar amb l'absolució de Queensberry, però en un segon i un tercer que hi va haver, va ser Oscar Wilde qui va seure al banc

Com és força conegut, Oscar Wilde va ser condemnat a dos anys de presó, la màxima pena prevista per la Criminal Amendment Act, una llei de 1885 que criminalitzava l'homosexualitat masculina. L'escriptor va passar per les presons de Newgate, Holloway, Pentonville, Wandsworth i, finalment, Reading Gaol. Van ser dos anys, de 1895 a 1897, de gran penúria que es van caracteritzar per la mala alimentació, les llargues jornades de treball i les pèssimes condicions sanitàries a què l'escriptor es va haver d'enfrontar. A més, Wilde havia gastat tots els seus diners, la

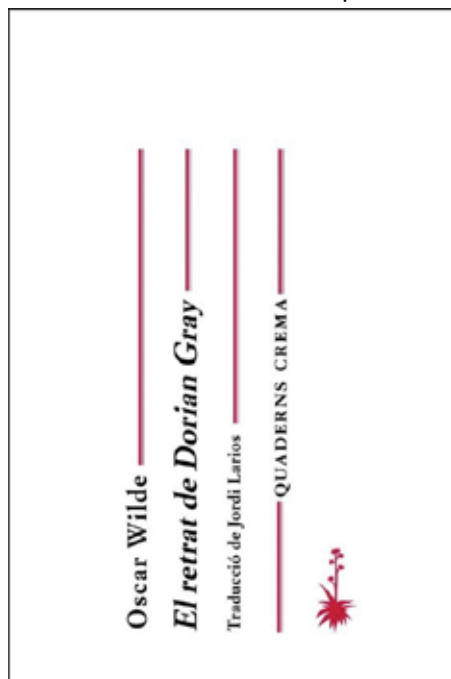
seva mare s'havia mort i ell havia perdut la custòdia dels seus dos fills, als quals no veuria mai més.

Entre els mesos de gener i març de 1897 Oscar Wilde va escriure a la presó el seu únic text autobiogràfic i un dels documents més colpidors dels pitjors anys de la seva vida. Es tracta de *De profundis* (Quaderns Crema, 1996, traducció de Jordi Larios; Edicions de la Ela Geminada, 2019, traducció d'Eloi M. Busquets), una extensa carta adreçada a Bosie en què Wilde dissectiona la seva amistat amb Douglas i, en paraules de Jordi Larios, "explica el viatge al fons de si mateix a què el va empènyer el descobriment del dolor" (op. cit., p. 18). L'obra, que es va publicar parcialment en diverses ocasions després de la mort de Wilde, no va veure la llum de forma definitiva i completa fins a l'any 1962, a l'edició que Rupert Hart-Davies en va fer a *The letters of Oscar Wilde*.

Últims anys

Pel maig de 1897, un cop lliure, i davant del rebuig social que suscitava la seva persona —fins i tot la seva esposa es va haver de canviar el cognom—, Oscar Wilde es va instal·lar a Berneval-sur-mer, un petit poble de la costa normanda, on va viure amb el nom fals de Sebastian Melmoth gràcies a l'ajut dels seus amics i a una pensió que la seva muller havia consentit a passar-li a condició que no tornés a tractar amb Bosie.

Després d'una breu retrobada amb Bosie a Itàlia —infringint, doncs, el pacte amb Constance— Wilde va tornar a Berneval-sur-mer i, finalment, enmig d'una forta depressió que el va portar a dur a terme algun intent de suïcidi, es va instal·lar definitivament a París. L'afecció a la beguda i una otitis que havia contret a la presó van fer que la seva salut empitjorés

notablement. Finalment, després d'una llarga agonia, entre terribles dolors que només la droga podia aplacar, Oscar Wilde va morir de meningitis el 30 de novembre de 1900, als quaranta-sis anys, al sordid Hôtel d'Alsace, on havia passat l'últim període de la seva vida i havent-se convertit al catolicisme. El seu cos, enterrat primerament al cementiri de Bagneux, va ser traslladat l'any 1909 al de Père Lachaise, al barri parisenc de Belleville.

El quadre de Dorian Gray

Com dèiem al principi, *The picture of Dorian Gray* (1891) és l'única novel·la d'Oscar Wilde i la que li ha donat més fama universal. La història narra la vida d'un jove i bell aristòcrata que gràcies a un pacte diabòlic posseeix el do de no envellir. Qui ho fa, en lloc d'ell, és la seva imatge en un quadre, en la qual es van dipositant tant els efectes del pas del temps com els de les atrocitats de tot tipus que comet. Dorian, corromput per les teories de Lord Henry Wotton, es lliura al goig intens com a finalitat absoluta d'una vida que no pren en consideració ni el caràcter moral ni les conseqüències de les seves accions.

La publicació del llibre va causar un gran escàndol ja que va suposar un dels primers intents d'introduir l'homosexualitat a la novel·la anglesa, perquè les relacions de Dorian Gray amb Lord Henry Wotton i amb Basil Hallward, l'autor del quadre, estan totalment impregnades d'un evident homoerotisme. La novel·la va comportar una gran notorietat per a Oscar Wilde —més pel rebuig que va provocar que no pas per les seves evidents qualitats literàries— i de fet va suposar l'inici dels seus problemes amb la puritana societat victoriana. Com va reconèixer en una carta enviada al seu amic Ralph Payne l'any 1894, les tres figures protagonistes de la novel·la representaven gran part de la vida i els pensaments del mateix autor.

Com ja hem dit més amunt, *The picture of Dorian Gray* es va publicar per primera vegada l'any 1890 a la revista *Lippincott's Monthly Magazine*, que s'editava simultàniament a Londres i a Nova York, i l'any següent en format de llibre. La novel·la va ser molt mal rebuda —esgrimint criteris morals, no literaris— i va ser acusada de fomentar l'homosexualitat en un moment en què la societat britànica estava molt sensibilitzada en contra d'aquesta pràctica, tant per la publicació de la llei de 1885 com pel recent esclat d'un escàndol sobre una xarxa de joves prostituts de Londres on s'hi van veure implicats diversos aristòcrates i militars.

Oscar Wilde i Lord Alfred Douglas

Ja en la primera versió, l'editor, Joseph Marshall Stoddart, havia introduït molts canvis respecte del manuscrit per tal de suavitzar o dissimular les al·lusions homosexuals, però va ser el mateix Oscar Wilde qui, quan va revisar el seu text perquè s'edités com a llibre, va suprimir paràgrafs complets i al·lusions sexuals que podien ser polèmiques, i hi va afegir alguna subtrama i un prefaci justificatiu. Malgrat tots aquests canvis, com hem dit, la novel·la va ser durament criticada i, a més, va servir de prova en el judici que acabaria amb l'escriptor a la presó acusat de "sodomia i indecència greu".

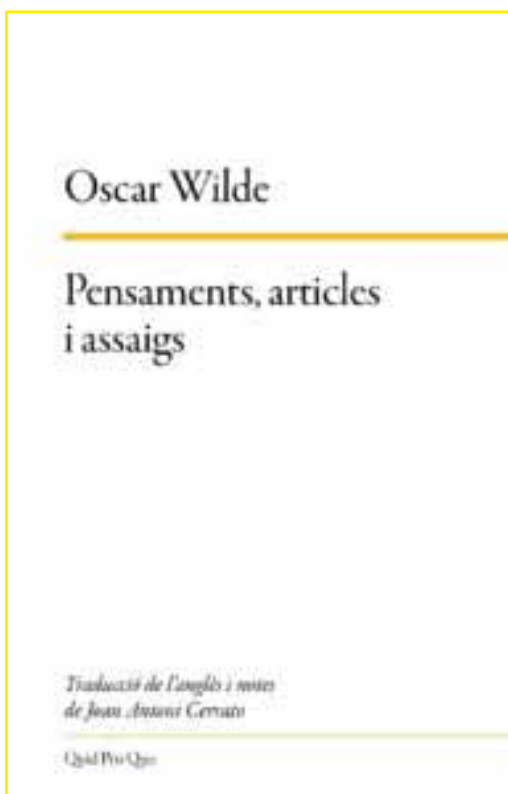
La restitució de la versió inicial

De *The picture of Dorian Gray* en teníem en català fins ara dues bones traduccions —que corresponien al text que s'havia publicat i reeditat a partir de 1891—, i que s'havien donat a conèixer amb el títol d'*El retrat de Dorian Gray* (Proa, 1930, traducció de Rafael Tasis i Marca; Quaderns Crema, 1998, traducció de

Jordi Larios) i dues adaptacions adreçades a un públic juvenil a càrrec de Carolina Quílez (Edicions 3i4, 1992) i Mercè Estévez (Barcanova, 2020).

La novetat que representa l'edició que avui comentem, *El quadre de Dorian Gray* (La Casa dels Clàssics, 2026, traducció de Yannick Garcia i pròleg d'Albert Serra) és que restitueix per als lectors catalans la versió primigènia que va escriure Oscar Wilde i que va donar a conèixer Nicholas Frankel fa alguns anys a *The picture of Dorian Gray: An annotated, uncensored edition* (Cambridge (Mass.), The Belknap Press of Harvard University Press, 2011). A més, l'edició compta amb un suggerent pròleg, titulat "L'art i la vida", a càrrec del cineasta Albert Serra, on el director reflexiona al voltant de fins a quin punt l'obra d'art no ha de representar o expressar la bellesa, sinó que *ha de ser* aquesta bellesa, i en quin lloc en d'aquesta aspiració se situa la novel·la d'Oscar Wilde.

La nova versió, més curta que l'habitual, deixa de ser, segons Yannick Garcia, "una faula moral, gairebé un càstig a l'hedonisme, un advertiment contra la decadència, on Dorian no passa de ser un jove corrupte" per revelar-se'ns com un text on "el desig pren tot el protagonisme, es torna personal, deixa de ser un pecat: els personatges adquireixen cos, presència física. En

Basil Hallward n'és l'exemple més evident: estima Dorian sense ambigüitats, s'exposa emocionalment i és conscient que l'amor que sent per ell és perillós i socialment impossible. A més, en Dorian deixa de ser un monstre i esdevé un símptoma, un subjecte escindit incapaç d'integrar el desig i la mirada social. La novel·la és, en realitat, menys victoriana, menys decadent i una reflexió molt més moderna sobre la identitat i la performativitat, i possiblement per això connecta amb lectures actuals des d'una òptica *queer*, psicoanalítiques i de la cultura de l'aparença. És un tractat sobre la repressió del desig, però també sobre ser mirat" ("A propòsit de la nova traducció de *Dorian Gray*", epíleg de Yannick Garcia, ed. cit., p. 202).

Una encertada anàlisi que, sens dubte, té el valor d'incitar-nos al redescobriments d'aquest gran clàssic de la literatura universal. I és que, com ens recordava el crític literari Pere Antoni Pons en la seva ressenya de l'edició que comentem, "Oscar Wilde, més enllà del seu enginy explosiu i colorista i de les seves sentències sapiencials plenes de paradoxes perspicaces, de veritat i de cinisme, és un gran escriptor" ("Oscar Wilde i la perversitat preciosa del geni", *Ara* 21-3-26, p. 48). ■

www.calderi.cat

Accedeix a les últimes notícies
des del portal digital

